

**SPRAWOZDANIE**  
**z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów**  
**Alkoholowych za 2016 rok**

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu może przyczynić się do powstawania takich szkód społecznych jak: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego też działania w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym i rozwiązywania ich powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016 r.poz. 487 ze zmianami).

W myśl ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin należy do zadań własnych gmin”. Zadanie to, jest realizowane w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, stanowiących część strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016rok został uchwalony na sesji Rady Miejskiej w dniu 16 grudnia 2015 roku – uchwała NR XV.99.2015

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zawiera wiele aspektów funkcjonowania społeczności lokalnej. W najbliższym otoczeniu kształtują się przekonania i zachowania dzieci związane z alkoholem. Tu powstają i są podtrzymywane określone normy i zwyczaje związane z jego spożywaniem. W społeczności lokalnej najbardziej widoczne są także konsekwencje nadużywania alkoholu, a szkody spowodowane nadmiernym piciem obciążają budżet lokalny. W związku z tym treść programu obejmowała: profilaktykę, leczenie, reintegrację społeczną, wszechstronną pomoc rodzinom z problemem alkoholowym, narkotykowym i przemocą, edukację społeczną, działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa i przestrzegania prawa.

**Cele strategiczne do realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii:**

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkotykowych oraz zmniejszenie tych, które aktualnie już występują na terenie Gminy Miejskiej Człuchów.
2. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych, przede wszystkim przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
3. Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu zwłaszcza przez dzieci i młodzież.
4. Zwiększanie kompetencji rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych.
5. Promowanie postaw społecznych istotnych dla profilaktyki uzależnień.
6. Zmniejszenie uciążliwości w życiu rodzinnym, spowodowanych nadużywaniem alkoholu lub braniem narkotyków przez członków rodzin.

## **I. Realizatorzy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii**

1. Centrum Konsultacyjno-Informacyjne ds. Uzależnień /Punkt ds. Przemocy w Rodzinie, Punkt ds. Narkomanii, Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży/, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji, Klub Abstynenta „KROKUS”, Sąd Rodzinny i kuratorzy sądowi, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejski Dom Kultury, Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna, szkoły i stowarzyszenia działające na terenie miasta, zakłady opieki zdrowotnej, pedagodzy i wychowawcy w szkołach, OSiR, przedszkola, stowarzyszenia działające w sferze ochrony zdrowia, kultury i kultury fizycznej, kościoły i związki wyznaniowe.
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – inspektor ds. patologii i RPA.

## **II. Źródła i zasady finansowania Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii**

1. Źródłem finansowania zadań Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok były środki finansowe z budżetu miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

## **III. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem.**

Podstawowym zadaniem samorządu terytorialnego jest zwiększenie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia oraz narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem dla mieszkańców gminy. Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność wszystkich innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin. W rodzinie z problemem alkoholowym często dochodzi także do przemocy. Realizacja tego zadania polegała na współfinansowaniu działań terapeutycznych, które nie były finansowane przez płatnika publicznego NFZ dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz programów dla młodzieży używającej alkoholu i innych substancji psychoaktywnych realizowanych w placówkach odwykowych oraz

w Centrum Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Uzależnień, jak również na dofinansowaniu szkoleń osób zajmujących się tą problematyką.

1. Wspieranie i finansowanie działalności Centrum Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień:
  - a) wynagrodzenie pełnomocnika burmistrza ds. rozwiązywania problemów alkoholowych -inspektora ds. patologii,
  - b) wynagrodzenie osób zatrudnionych na umowę zlecenie (specjalista terapii uzależnień, informatyk, psycholog, prawnik, pedagog),
  - c) utrzymanie Centrum ul. Szkolna 1a (środki czystości, energia, doposażenie placówki, materiały i meble biurowe, sprzęt komputerowy do pracy w Centrum multimedialnym).

2. Dofinansowanie udziału w szkoleniach i kursach specjalistycznych oraz w konferencjach, szkolenie o dopalaczach, programy nakierowane na redukcję picia oraz programy terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem.
3. Koszty powołania biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia i opłacenie kosztów sądowych.

**Na realizację tego zadania wydano 82.000.00 zł.**

#### **IV. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.**

Działania zmierzające do ograniczenia zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem gmina realizuje w ramach utworzonego Centrum Konsultacyjno-Informacyjnego ds. Uzależnień ul. Szkolna 1a. W roku 2016 roku do Centrum udzielono 700 porad. Zanim osoba trafi do Centrum, w większości przypadków przyjmowana jest przez Inspektora ds. patologii i rozwiązywania problemów alkoholowych w Urzędzie Miejskim pokój nr 11, który udziela pierwszej pomocy w rozwiązaniu zgłoszonego problemu. W Centrum Konsultacyjno-Informacyjnym ds. Uzależnień pełnią dyżury: psycholog, prawnik, pedagog, specjalista terapii uzależnień. Dzięki funkcjonowaniu Centrum z tak bogatą ofertą pomocową, informacyjną, doradczą i terapeutyczną, realizowane są główne zadania wynikające z trzech ustaw: ustawy o wychowaniu w trzeźwości, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy. Szczególna uwaga skierowana była na udzielanie pomocy integrującej działania różnych instytucji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.

Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych odgrywa świetlica socjoterapeutyczna i Placówka Wsparcia Dziennego-świetlica MOPS przy ul. Słowackiego.

Świetlica socjoterapeutyczna i świetlica MOPS- placówka wsparcia dziennego w roku 2016 otaczała opieką dzieci i młodzież 5 razy w tygodniu po trzy godziny dziennie. Do świetlic uczęszczały dwie grupy dzieci tj. ze szkoły podstawowej – 18 dzieci i gimnazjum -19 dzieci. Nauczyciele- socjoterapeuci prowadzący zajęcia w świetlicach współpracowali z rodzicami, pedagogami szkolnymi, wychowawcami klas, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Policją. Dzięki tej współpracy trafiły do świetlic dzieci z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jak również dzieci i młodzież z rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych. Opiekę wychowawczą i terapeutyczną sprawowało 8 nauczycieli, którzy opracowali i realizowali dwa programy pracy dla grupy młodszej i starszej. Przez cały rok udzielał porad psycholog.

Głównym celem działalności świetlic jest taki wpływ na dziecko, aby radziło sobie lepiej bez nadmiernego napięcia w rozwiązywaniu problemów, których dostarcza mu życie, aby rozumiało siebie, umiało współżyć z innymi. Poprawienie sposobu funkcjonowania i radzenia sobie z problemami osobistymi i społecznymi- to główny cel funkcjonowania świetlic.

Praca socjoterapeutyczna prowadzona była systematycznie. Organizowano również różnorodną działalność wzbogacającą i uprzyjemniającą czas.

#### **Wydatki na to zadanie to :**

1. Finansowanie bieżącej działalności świetlicy socjoterapeutycznej i świetlicy MOPS ul. Słowackiego (wynagrodzenie nauczycieli, utrzymanie, materiały pomocnicze, doposażenie, wyżywienie dzieci).
2. Finansowanie działalności Punktu ds. Przemocy w Rodzinie (wynagrodzenie, utrzymanie).

3. Organizacja szkoleń i wspieranie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Wyjazdy, imprezy i spotkania rodzinne oraz uroczystości kształtujące postawy moralne bez alkoholu, narkotyków, przemocy, promujących zdrowy styl życia.
5. Wsparcie środowiskowe – TPD, OHP, Ośrodek Kuratorski, SOSW
6. Szkolenie dla nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi.

**Ogółem wydano 98.000,00**

**V. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.**

Dotychczasowe doświadczenia związane z realizacją programów profilaktycznych wskazują, że nie ma uniwersalnego planu, którego zastosowanie gwarantowałoby uzyskanie dobrych efektów w każdej społeczności lokalnej.

Młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia i używanie różnych substancji psychoaktywnych, czy podejmowanie ryzykownych zachowań seksualnych. Dużym problemem w pracy z młodymi ludźmi są ich własne przekonania dotyczące alkoholu, bagatelizowanie strat, przyswajanie pozytywnych skojarzeń z zabawą i relaksem, budowanych przez reklamę napojów alkoholowych. Próby pokazania młodemu człowiekowi alkoholu jako substancji, która może być dla niego niebezpieczna, napotyka również na inną ważną przeszkodę- przyzwalanie rodziców, którzy często mylnie uważają, że „lepiej żeby dziecko piło, niż brało narkotyki”. Nadal trudnością dla osób pracujących z młodzieżą jest grupa młodych ludzi eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi i przekraczających próg nietrzeźwości. W związku z tym w profilaktyce podejmowane są programy edukacyjne dotyczące różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń i narkotyki) oraz łączenie różnorodnych działań podejmowanych wobec tej populacji. Warto jednak podkreślić, że alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży, a piwo najczęściej spożywanym alkoholem. Przy planowaniu programów profilaktycznych zwrócono uwagę, aby nie koncentrowały się one wyłącznie na osłabieniu czynników ryzyka, lecz również na wspieraniu głównych czynników chroniących, zwłaszcza na kształtowaniu więzi rodzinnej, rozwijaniu zainteresowania nauką, wzmacnianiu gotowości do respektowania norm i wartości.

Podstawowe środowiska oddziaływań profilaktycznych to: szkoła, rodzina, społeczność lokalna. Skuteczna profilaktyka powinna oddziaływać na wszystkie środowiska. W praktyce jednak najbardziej dostępnym środowiskiem jest szkoła. Znacznie trudniej dotrzeć z profilaktyką do rodziny. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż rodziców należy tylko inspirować, zachęcać do działań profilaktycznych, jednak od nich zależy czy skorzystają z zachęty i wsparcia.

W ramach współpracy ze szkołami podstawowymi, gimnazjum i szkołami ponadgimnazjalnymi oraz rodzicami w realizacji profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej prowadzono na terenie szkół i innych placówkach wychowawczych następujące programy i współfinansowano różne zajęcia :

1. Zagospodarowanie czasu wolnego wśród młodzieży gimnazjalnej i ze szkoły podstawowej zgodnie ze złożonym programem (nagrody dla uczniów, wycieczki, konkursy itp.).

2. Szkoła Podstawowa- zajęcia profilaktyczne.
4. Współfinansowanie działań profilaktycznych w szkołach ponadgimnazjalnych: Zespół Szkół Technicznych, Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Agrobiznesu.
5. Wspieranie wolontariatu.
6. Wspieranie działalności alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych:
  - a) Miejski Dom Kultury – projekt edukacyjno-teatralny, warsztaty wokalne, warsztaty dla młodzieży, koncerty dla młodzieży, warsztaty profilaktyczne.
7. Organizacja form wypoczynku o charakterze profilaktycznym i terapeutycznym dla dzieci i młodzieży :
  - a) ferie zimowe,
  - b) wakacje w mieście 2016 dofinansowanie działań realizowanych przez instytucje, szkoły (pozostała kwota ujęta w pkt.VI. Wspomaganie stowarzyszeń).
8. Działania profilaktyczne w szkołach i na drogach prowadzone przez Powiatową Komendę Policji - materiały profilaktyczno-edukacyjne.
9. Dzień dziecka i mikołajki w mieście- zakup słodyczy i inne atrakcje dla dzieci.
10. Taniec przeciw przemocy wobec kobiet- Rynek Miasta- 14 luty 2016 walentynki.
11. Zakup nagród na zawody sportowe Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej.
12. Współfinansowanie Dni Kultury Francuskiej - nagrody dla dzieci biorących udział w konkursie piosenki francuskiej.
13. Wyjazd dzieci na basen ze szkół i świetlic.
14. Dziadkowie to Skarb- kampania profilaktyczna i współpraca z seniorami z Człuchowa (spotkania i festyny z Seniorami/.
15. Ośrodek Kuratorski - dofinansowanie wyjazdu na zawody sportowe i spotkanie wigilijne.
16. Koncert dla młodzieży w Słupsku bilety, poczęstunek, przejazd, NIEĆPA 2016.
17. Osobowości szkolne w Gimnazjum nr 1 i Szkoła Podstawowa – wyjazd Mistrzów na wycieczkę do Wiednia i Warszawy.
18. Zawody i konkursy sportowe organizowane przez szkoły, OSiR i Klub Piast – piłka nożna dla najmłodszych.
19. Bieg Tura dla dzieci i młodzieży- nagrody.
20. Wigilia na Rynku i powitanie Nowego Roku dla mieszkańców. Organizowane dla mieszkańców – MOPS, MDK i Rada Juniorów.
21. Przeprowadzenie Diagnozy Lokalnych Zagrożeń dla miasta Człuchowa.
22. Festyn – impreza sportowa „Biegaj z nami” – Szkoła Podstawowa.
23. Dzieci w Hospicjum przez cały rok 2016.
24. PRO KULTURA Konkurs Młodych Instrumentalistów.
25. Spotkania wigilijne i noworoczne w SP nr 1 , Gimnazjum.
26. Piknik rodzinny w parafii Judy Tadeusza.

27. Wspieranie działalności Towarzystwa Pomocy im. Brata Alberta, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.
28. Miejskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej- biegi przełajowe w Łodzi.
29. KPP z profilaktyką wśród mieszkańców – ulotki.
30. Nagrody dla zwycięzców konkursu językowego- Kuratorium Oświaty.
31. Wspieram pasję- taniec dla młodych i seniorów.
32. Zawody sportowe na OSiR- pierwszy Dzień Wiosny i dzień dziecka.
33. Wyjazd młodzieży do Bydgoszczy – mecz piłkarski na stadionie Zawisza Bydgoszcz.
34. Zabawa karnawałowa organizowana przez Klub Abstynenta dla członków klubu z rodzinami i mieszkańcami.
35. Współfinansowanie Festynu dla dzieci i rodziców- mieszkańcy za Mostkiem oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie , PCK.
36. Wspieranie działań profilaktycznych w Zespole Szkół Sportowych.
37. Zajęcia na basenie dla dzieci ze SP nr 1 klasy II i III organizowanych przez OSiR.
38. Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych ds. przemocy.
39. Nagrody na konkursy- Piernikowe чудо.
40. Młodzi w obchodach 1 i 3 maja.
41. Powiatowy Konkurs Małych Form Teatralnych- nagrody.
42. Lato na wodzie – rejsy po jeziorze dla grup zorganizowanych.
43. Wieczór sylwestrowy dla rodzin z klubu abstynenta i ich członków.

**Na realizację tego zadania wydano 179.638,28.00 zł.**

**VI. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.**

- |  |                  |
|--|------------------|
| 1. Udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym tj. działania profilaktyczne i organizacja wypoczynku letniego | <b>12,000,00</b> |
| 2. Wspieranie i propagowanie idei ruchów samopomocowych, trzeźwościowych i abstynenckich:                      |                  |
| a/ Klub Abstynenta KROKUS  | <b>18.000,00</b> |

**Na realizację tego zadania wydano 30.000,00 zł.**

**VII. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Gminna Komisja jest powoływana na podstawie art.4ust. 3 ustawy przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należą:

1. Inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
3. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami rady gminy.
4. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

W 2016 roku Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii odbyła 15 posiedzeń – wynagrodzenie roczne dla 5 członków Komisji za pracę w Komisji – **16.000,00 zł.**

Zgodnie z art. 24 ustawy postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy i systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Oznacza to, że sam fakt uzależnienia nie może stanowić samostnej podstawy do zobowiązania danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego, lecz muszą temu towarzyszyć negatywne zachowania w sferze społecznej.

Komisja przyjęła 35 wniosków od rodzin i instytucji o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu. Zgłoszone osoby wezwano na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w formie ambulatoryjnej lub stacjonarnej. Zgłosiło się 30 osób, z tego 28 osób wyraziło gotowość podjęcia leczenia ambulatoryjnego i 5 osób do uczestnictwa w programie dla sprawców przemocy. Jedna osoba została skierowana do Sądu. Pozostali otrzymali karty uczestnictwa w terapii leczenia uzależnień oraz szczegółowe informacje na temat form wyjścia z uzależnienia.

**VIII. Kontrola rynku napojów alkoholowych na terenie Gminy Miejskiej Człuchów w kontekście przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń przez podmioty gospodarcze, prowadzące sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w miejscu i poza miejscem sprzedaży.**

1. Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych **1.000,00**

**Na realizację zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2016 wydano 406.638,28 zł**

Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych	Plan 348.960,00	Wykonanie 341.695,59	97,92%
Przeciwdziałanie Narkomanii	Plan 69.850,00	Wykonanie 64.942,69	93%

**Sporządziła:**  
**Grażyna Radziemska**

**Zatwierdził:**  
**Burmistrz Miasta**